

Valstybės pyrago negailima žemdirbiams

Rusijos premjeras Vladimiras Putinas su mūsų žemės ūkio ministru Kaziu Starkevičiumi prie lietuviškų gaminių Maskvoje. **3 PSL.**

RIMVYDO KALPOKO NUOTR.

Numeryje:

Jonas Mačiukevičius
Sumaištis /2 psl.

„ŠALTINIO“ SVETAINĖ

Ričardas Doveika: „Kaimo žavesio nepajusi miesto gatvėse“ /6 psl.

KĄ RAŠĖ „ŠALTINIS“ 1938 M.

NAUDINGI PATARIMAI

Virtuvė /8 psl.

Graži šeimyna vargo neišsigando

■ Petras KULIEŠIUS

Ūkininkų Mikalauskų vienkiemį Kelmės rajono Šaltenių kaimo gyvenvietės pakraštyje rasi be kelio. Ten, kur gražiausiai išpuoselėta sodyba, ieškok gražių ūkininkų. Išdailintas jų vienkiemis net oficialiai pripažintas gražiausiu apylinkėse. Jei ne namo šešėlyje paslėpta rimto ūkininko technika, nė neįtartum, kad čia kaimo žmonės gyvena. Sakytum, miestiečiai laisvalaikio vilą įsigiję. Čia, sako Jadvyga Mikalauskienė, esąs tik tradicinis Lietuvos kaimiečių ūkis ir po tų namų stogu glaudžiasi tradicinė, gal net kiek senoviniu „kirpimu“ dvelkianti lietuvių šeima.

Kartu gyvena ir plūša trys kartos, prieš keliolika metų amžinam poilsui išleidusios ketvirtąją. Taikiai vieną puodą maišo marti ir uošvė, kaip dera, pagal senąją tradiciją, vyresnieji Mikalauskai ūkį perleis vyriausiajam sūnui Sigitui, paskui kurį, kol kas, sekioja Matas ir Lukas, kuriuos kartais, jų mamai Aušrai, tenka miegančius parsinešti iš tėtės traktoriaus.

Ūkininkų kelio nesirinktų...

Aušra ir Sigitas Mikalauskai neslepia, jog šiandien jie, jei reikėtų viską pradėti nuo nulio, ūkininkų kelio tikrai nesirinktų. Dar nė vienas ūkininkas nepasakė, kad jo dalia lengva, nemeluoja ir Mikalauskai. Ypač šiuo laikmečiu, kai viskas čiuožia žemyn, kai nesuprasi, kur krizė kalta, o kur perdirbėjai ar valdininkai sunkmečiu naudojasi. Nėra laisvų švenčių dienų ar savaitgalių. Karvėms, švenčių dienomis, laikraščių pa-

skaityti juk nepasiūlysi.

Prieš keletą metų buvo problema kaime darbininką rasti, nes kas dirbti norėjo, tie dirbo arba į užsienius išklydo, o likusiais skylės neužlopysi. Vieną darbininkėlį turėjo, tai brangino jį labiau nei aukso luitą.

Nepaisant visų sunkumų, nė vienas Mikalauskų kaimo nepaliktų. Nė vienas jų kitokio gyvenimo neįsivaizduoja, o Sigitas dar ir be gyvulių negalėtų. Meilė gyvuliams jį nuvedė į Buivydžiškių žemės ūkio mokyklą veterinarijos mokyti. **7 PSL.**

Ūkininkai Jadvyga ir Kazimieras Mikalauskai.

NUOTRAUKA IŠ ŠEIMOS ALBUMO.

Interneto tinklalapis skelbia maisto produktų kainas

Startavo naujas interneto tinklalapis www.produktukainos.lt, kuris, tikimasi, praskaidrins situaciją maisto produktų rinkoje. Tinklalapio projektas sukurtas bendradarbiaujant Konkurencijos tarybai ir Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centrui prie Žemės ūkio ministerijos. Šios institucijos vykdys maisto produktų kainų stebėseną ir viešai skelbs didžiausią Lietuvos prekybos tinklų pagrindinių produktų kainas.

Apsilankiusieji tinklalapyje ras visą juos dominančią informaciją apie produktų kainų kitimą. Rubrikoje *Naujienos* bus skelbiama Konkurencijos tarybos, Žemės ūkio ministerijos bei kitų šaltinių aktuali informacija maisto produktų rinkos klausimais. Rubrikoje *Apžvalgos* bus galima susipažinti su ekspertų pastebėjimais, žaliavų supirkimo ir jau pagamintų produktų kainų kitimo tendencijų komentarais pagal atskirus sektorius. Atkreiptinas dėmesys, kad periodiškai bus skelbiama informacija, kokią dalį produkto kainoje sudaro gamintojų, perdirbėjų ir prekybininkų dalis. Pati įdomiausia vartotojams

turėtų būti rubrika *Statistika*, nes čia iš duomenų bazių vartotojas pagal paties suformuotą užklausą galės išsifiltruoti informaciją apie konkretų produktą ar visą prekių krepšelį, palyginti mažmenines ir didmenines kainas įvairiais pjuviais bei laikotarpiais (tačiau dėl sudėtingumo šis modulis bus įdiegtas šiek tiek vėliau).

Rubrikoje *Archyvai* bus talpinamos anksčiau skelbtos naujienos, apžvalgos ir mažmeninių, didmeninių bei žaliavų supirkimo kainų ataskaitos.

Kviečiame apsilankyti naujajame tinklalapyje!

„Šaltinio“, ŽŪM inf.

SAVAITĖS AIDAI

Sumaištis

Jonas MAČIUKEVIČIUS
RAŠYTOJAS

Karšta vasara sukėlė daug spėlionių – kokia bus žiema? Pasigirdo ir daug atsakymų – šalta. Daugybė žmonių iš anksto susigūžė, nes šalčiai asocijuojasi su piniginių tuštinių šildymui. O kaip ją tuštinti, jeigu ji ir taip tuščia. Didelė dalis šiauriečių ėmė protestuoti, reikalaujanti nukelti šildymo pradžių. Ne tik jie – daugelis sutinka kęsti šaltį ir ligas, kad tik nereikėtų atiduoti paskutinių litų. Juk brangsta duona, pienas ir kruopos. Jau pradėdama pranašauti, kad ir bulvės brangs. Vyriausybės šnekėjimai apie namų renovavimą ir šilumos taupymą sukelia tik pagiežą. Pasakėles apie būsimą atominę elektrinę – pyktį. Ministeriški pasamprotavimai apie biokuro ateitį – nevilgtį. Turgelyje moterys bando išsiaiškinti, kas yra teisūs – gal Prezidentė, norinti reguliuoti maisto produktų kainas, gal Seimas ir gausybė šnekėtojų televizijose, kad reguliuodami kainas taptume kaip Baltarusija ar Šiaurės Korėja.

Klausimų daugėja, o atsakymų nėra. Štai neseniai prie Vyriausybės rūmų žmonės mitingavo prieš tautos skurdinimą ir socialinę atskirtį. Sušalę, susigūžę sinjorai (didžioji dalis jaunimo jau užsieniuose) žvilgčiojo į teisininko Kęstutis Čilinsko, užsidėjusiu kepuraitę su užrašu LIETUVA, pusę – gal jis išaiškins, kaip tą šalną žiemą reikės išgyventi. Vis garsesni advokato kalbėjimai apie susikompromitavusias partijas ir vis gausėjančius visuomeninius judėjimus tarsi ir žada kažką nauja. Artėja savivaldybių rinkimai, o paskui – Seimo, tai gal vis dėlto ateis dori žmonės ir padės Lietuvai išbristi iš tos pelkės. Bet ir vėl abejonės – ar tikrai ateis dori žmonės, o ne marginalai? Juk jau visuomeninius judėjimus kuria ir tie, kurie seniai save „išieškojo“ partijose, susikompromitavo kaip politikai.

Noriu dar grįžti prie sambūrio šalia Vyriausybės rūmų. Teko bendrauti su žmogumi, kuris, anot jo paties, „garbingai pastovėjo“ šalia kitų „garbingai stovėjusių“. Jis labiausiai pergyveno, kad prie jų neatėjo niekas iš Vyriausybės. Savo mintis išdėstė maždaug taip:

- Nerūpi valdininkams paprastas žmogus. Štai Čilėje iš giliausių gilumų gelbėjo šach-

tininkus. Kitur būtų nusišpovę ir palikę mirti tamsoje, kaip rusai savo jūreivius povandeniniame laive. Mes irgi jau tarsi požemiuose. Kažkiek kapstomės, kažkur smengame. Valstybėje didelė sumaištis, o protestuoti lyg sovietiniais laikais bijome. „Skysti“ pavieniai būreliai pastoviniuoja prie Vyriausybės, prie Seimo, bandę badauti policininkai, vos pajutę pirmą šaltuką, susivyniojo palapinę. Pažiūrėk, kaip protestuoja Prancūzijoje. Dėl streikų baigėsi benzinas. Blokuojami greitkeliai, nedirba uostai. Streikuose jau dalyvavo daugiau kaip trys milijonai žmonių. O streikuojama dėl to, kad vyriausybė pensijinį amžių didina nuo 60 iki 62 metų. Mūsų Lietuvėle jau seniai tas „pensijinis“ amžius virš 62 metų, jau kalbama, kad jį reikia didinti iki 65 metų. Norės ir padidins. Todėl, kad mes kaip avių banda, – mažas trekstelėjimas ir mauname į krūmus. Kartais pastovime prie kokių nors rūmų, pačirpiname armoniką, būgną padaužome.

Skaudžios mitingavusio žmogaus mintys. Tikrai daug sumaištis Lietuvoje. O pasitikėjimo savo valdžia vis mažiau. O pasididžiavimo savo valstybe dar mažiau. Na ir kas, kad su žemaitukais keli vyrai nuėjo iki Juodosios jūros. Jeigu tu, žinoma, nenorėjome pažeminti kitų tautų, per kurių teritoriją šuoliavome, jiems primindami, kaip jų protėvius daužėme kuokomis, jau šis tas. Bet vis tiek ši akcija neprilygs Čilės kalnakasių gelbėjimo akcijai. Ak, kaip vėl norisi Sąjūdžio mitingų, Baltijos kelio ir iš visos širdies kartoti šventą žodį LIE-TU-VA. Ačiū krepšininkams, kurie suteikė galimybę bent krepšinio mylėtojams pasididžiuoti savo tėvyne.

Kai grįžusiems iš Turkijos krepšininkams dėkojome Rotušės aikštėje, skandavome šventą žodį LIE-TU-VA, niekam nė į galvą neatėjo mintis, kad kartu reikia dėkoti valdantiesiems, partijoms ir dar kam nors „iš rūmų“. Bet daug kas prakalbo taip: „Išivaizduokite, lyg iš NIEKUR atsirado kuklus žmogus Kęstutis Kemzūra, įkvėpė mūsų jaunimėlį pakovoti už savo tėvyne... Vadinasi, dar yra žmonių, galinčių įkvėpti, pašaukti, įtikinti...“

Yra. Manau, kad yra. Todėl ir noriu viltingai užbaigti Juozo Erlicko posmą:

Tu čia. Kol „Tautiška giesmė“ skambės, aš būsiu.

Man pasakyk, iš kokio kraujo himnas kilęs?

Mes giedame už Lietuvą, tėvynę mūsų.

Ataidi Trakai, Nemunas, Punia ir šilas.

AKTUALIJOS

Šiūmetė derliaus šventė sulaukė išskirtinio dėmesio

Lietuvos Respublikos prezidentė Dalia Grybauskaitė ir žemės ūkio ministras Kazys Starkevičius žavėjosi sodininkų užauginta produkcija.
RIMVYDO KALPOKO NUOTR.

Rudeninės saulės spinduliuose nutviskęs Kaunas žemdirbius ir miestelėnus, politikus ir verslininkus sukvietė į didžiųjų lauko darbų pabaigtuves – respublikinė mugė „Derliaus šventė 2010“. Jubilinei dešimtoji derliaus nuėmimo pabaigtuvių šventė ir šiemet nenutolo nuo gerų, šventės lankytojų jau pamėgtų tradicijų: čia galėjai įsigyti ir įvairiausių šviežių daržo gėrybių, ir ūkininkų gaminamų natūralių pieno, mėsos, duonos gaminių, ir macnaus vietinio alaus ar obuolių vyno, ir originalių tautodailininkų darbų. Derliaus šventė šiemet sulaukė išskirtinio šalies prezidentės Dalios Grybauskaitės dėmesio. Lydima šventės globėjo žemės ūkio ministro Kazio Starkevičiaus, LR Seimo Kaimo reikalų komiteto pirmininko Edmundo Pupinio, Žemės ūkio rūmų pirmininko Broniaus Markausko ir miesto mero Andriaus Kupčinsko, prezidentė kelias valandas neskubėdama apžiūrinėjo ūkininkų siūlomą produkciją, gausiai apsipirko, maloniai pabendraavo su šventės lankytojais. Iš Vilniaus atvykę politikai popietę smagiai leido Kauno Sporto halėje, kur vyko 41-oji kaimiškų kapelų šventė varžytuvės „Grok, Jurgeli“.

Metai nebuvo lengvi

Kaune, istorinėje S. Dariaus ir S. Girėno aikštėje vidurdienį derliaus darbų pabaigtuves skelbė šventės organizatorius – Žemės ūkio rūmų pirmininkas B. Markauskas. Iškilmingame derliaus šventės atidaryme dalyvius ir lankytojus sveikino gausus būrys garbių svečių.

„Derliaus šventė įrodo, kad lietuviai daug metų geba ne tik užauginti derlių, bet ir juo pasidžiaugti. Dievas ir saulė šiandien su mumis. Sveikinu visus Jus, kurie mokate dirbti, mylite tai, ką darote, gerbiate savo ir kaimyno triušą, mylite Lietuvą. Džiaugiuosi, kad Jūsų tiek daug. Po sunkių metų, darbų pasidžiaukime kartu ir pasidalinkime tuo, ką turime“, – šventėje sakė šalies prezidentė D. Grybauskaitė.

„Šie metai nebuvo lengvi ūkininkams – atšiauri žiema, subtropinė vasara. Tačiau derlių užauginome gerą, jo pakaks. Tad visus kviečiu ir derliaus paragauti, ir juo pasidžiaugti į kaimiškų kapelų šventę Sporto halėje „Grok, Jurgeli“, – sveikindamas svečius ir dalyvius su derliaus švente sakė K. Starkevičius. Čia pat žemės ūkio ministras įteikė pasirašytų padėkų pluoštą ne tik šventės organizatoriams, bet ir visus metus turgelių pirkėjus gaminamų produktų išskirtine kokybe ir gardumu stebinusiems ūkininkams.

„Mūsų valstybė amžina tiek, kiek gyva žemdirbių trauka ir

meilė žemei“, – trumpai, bet prasmingai dėkodamas žemdirbiams už gražią šventę sakė Kaimo reikalų komiteto pirmininkas E. Pupinis. Nuoširdžių sveikinių šventės dalyviai sulaukė ir iš renginyje dalyvavusio Kauno mero Andriaus Kupčinsko. Garbiems šventės svečiams įteikti lauktuvių krepšiai.

Prezidentės dėmesys

Po iškilmingo šventės atidarymo, agropolitikų lydima prezidentė D. Grybauskaitė kelias valandas dairėsi po mugę. Neskubėdama, prekiaujančiųjų pasiteiraudama kaip sekasi, nuoširdžiai nustebdama siūlomų obuolių didumu ir grožiu, moliūgų spalvingumu ar raugintų daržovių įvairovės pasiūla, šalies prezidentė noriai vėrė pinigines, pirkinį krepšį pildydama ne tik savo poreikiams, bet ir lauktuvėms parvežti.

D. Grybauskaitę nuo ūkininkų prekystalių trumpam atitraukė Kauno bendruomenė „Girsta“ (vadovė Zinaida Streikienė). Girdamos žemės ūkio ministro K. Starkevičiaus įsiklausymą į jų godas, pamokymus ir kritiką, „Girsta“ bendruomenės moterys šalies prezidentę pakvietė kelioms minutėms įsijungti į jai stiprybės, sveikatos ir palaimos suteikiančią maldą.

Iš anksto planuota D. Grybauskaitės viešnagė Kaune neliko nepastebėta Vilijampolės vaikų ir jaunimo pensionato auklėtinė. Lydimi globėjų, neįgalūs vai-

kai čia atvyko nusifotografuoti su šalies prezidentė. Kelias minutes vykusios fotosesija abejingų nepaliko: apstota būrio neįgalių vaikų, kurie susižavėję prezidentės geranoriškumu reiškė padėkos šūksniais, D. Grybauskaitė jiems glostė galvas, linkėdama visokeriopos sėkmės ir sveikatos. O jau vos už keliolikos metrų, prie tautinį paveldą demonstruojančio kalvio priekalo šalies vadovė užsimodama sunkiu kūju demonstravo rankos taiklumą ir tvirtumą...

„Visada būkite tokie darbštūs, kaip iki šiol, branginantys kiekvieną dieną. Esate mūsų maitintojai, žemės ūkis – tai dalis mūsų eksporto ir ekonomikos“, – apžiūrėjusi derliaus šventės mugę žemdirbiams linkėjo ir savo įspūdingais su žurnalistais dalijosi šalies prezidentė.

Aplodismentai ir sveikinimo šūksniai

Šiais laikais gana neįprastu būdu – aplodismentais ir sveikinimo šūksniais D. Grybauskaitė ir ją lydėjusių agropolitikų būrys sutikti Kauno Sporto halėje. Čia vyko 41-oji kaimo kapelų šventė varžytuvės „Grok, Jurgeli“.

„Keičiasi kartos, o „Grok, Jurgeli“ tartum Lietuvos istorija, nepamiršta, gyva ir šiandien. Tikiu, kad tokių gražių tradicijų nenustosime ir ateityje“, – įteikdamas krepšį su šiųmetinio derliaus gėrybėmis „Grok, Jurgeli“ legendinei kūrėjai, organizatorei ir vedėjai Stefai Navardaitienei, švenčiančiai aštuoniasdešimties metų jubiliejų, ranką spaudė K. Starkevičius.

Nuo 2001 m. Seimo sprendimu, Lietuvoje kasmet oficialiai spalio mėnesio viduryje organizuojama respublikinė mugė „Derliaus šventė“. Kaune šventė organizuota 2002 ir 2003 m. Pernai (2009 m.) „Derliaus šventė“ grįžo į Kauną. Respublikinė mugė „Derliaus šventė 2010“ organizuota Lietuvos kaimo tinklo lėšomis.

GYVENIMAS PROVINCIIJOJE

Džiaugiasi ES parama, besikeičiančiu kaimu

Pateikiame įvairių Lietuvos regionų gyventojų nuomones apie gyvenimą kaime.

Vitas BRAZAITIS

ŠAKIŲ R., BRIEŽIŲ KAIMO ŪKININKAS

Turiu 33 karvių ūkį. Visgi, turiu pripažinti, kad Žemės ūkio ministerija stengiasi daryti tam tikrus kompromisinius žingsnius, kad galėtų padėti ūkininkams įvairiais klausimais. Ypač daug pastangų rodo pats ministras, gerai žinantis ir išmanantis žemdirbiškus dalykus. ES parama daugiau orientuota į technikos įsigijimą, o statybų finansavimo klausimai sprendžiami daug sunkiau. Ekonominiai pokyčiai, kurių nebuvo galima iš anksto numatyti, nemažai kaimiečių įvarė į kampą. Nemažai žmonių šiandien atsidūrę itin sunkioje padėtyje.

Alius BERNECKAS

VILKAVIŠKIO R., KETURVALAKIŲ KAIMO ŪKININKAS

Reikia tik džiaugtis, kad galime gauti paramą. Pats esu dalyvavęs ES remiamuose projektuose ir investavęs į augalininkystės ūkį. Vienas projektas „Augalininkystės ūkio modernizavimas“ įgyvendintas pagal 2007 – 2013 metų Kaimo paramos programą, o dabar pateikiu paraišką pagal supaprastintą tvarką ir dalyvauju priemonėje „Žemės ūkio valdų modernizavimas“. Pagal pirmąjį projektą nusipirkome grūdų džiovyklą ir grūdų kombainą. Dabar, pagal supaprastintą tvarką gauti 150 tūkstančių litų paramą daug paprasčiau ir patogiau. Svarbiausia, nereikia drausti pasėlių, banke imti kredito nebūtina. Jei būtų buvęs privalomas pasėlių draudimas, tikrai nebūčiau teikęs paraiškos. Turiu beveik 200 hektarų dirbamos žemės, tačiau turint modernią techniką, tai yra mažai. Deja, laisvų žemių mūsų krašte nėra, viskas išsidalinta. Juk vilkaviškiai Lietuvoje turi vienas geriausių, derlingiausių žemių.

Vytautas SKRUZDYS

PANEVŽIO RAJONO ŪKININKAS

ES parama mūsų žemės ūkį sparčiai stumtelėjo į priekį. Be jos nebūtume tiek pasiekę. Daugybė ūkininkų dabar baigia sukomplektuoti reikiamą techniką, padidinusią ūkių efektyvumą. Įsigyti modernūs traktoriai, kombainai, derliaus saugyklos leidžia sėkmingiau konkuruoti su užsienio žemdirbiais, mažina riziką laiku neatlikti derliaus nuėmimo darbų. Aš pats jau du kartus naudojausi ES parama.

Valdyti ir prižiūrėti naują techniką žemdirbiams prireikė tobulesnių žinių. Kvalifikuotų darbuotojų trūksta. Kai mano ūkyje atliko praktiką žemės ūkio mokyklų auklėtiniai, atkreipiau dėmesį, kad jie dar nebuvo pakankamai parengti dirbti moderniais kombainais ar traktoriais.

Išmokome atidžiau planuoti, skaičiuoti, stebėti rinkos pokyčius. Būtume dar labiau konkurencingi, jei suvienodintų senųjų ir naujų ES valstybių ūkininkų rėmimo sąlygas.

Paramos teikimas paskatino ekologinių ūkių kūrimą. Reikia pastebėti, kad siekiant ES paramos anksčiau žemdirbiams sunkumų sudarė kai kurie biurokratiniai mechanizmai. Šiuo metu situacija keičiasi. Pateikiu supaprastintą paraišką gauti paramai ir džiaugiamasi, kaip sparčiai vyko procedūros.

Marius ŠIMKŪNAS

PANEVŽIO RAJONO ŪKININKAS

Savarankiškai pradėjau ūkininkauti prieš porą metų, kai perėmiau tėvų ūkį. Pasinaudojau Lietuvos kaimo plėtros 2007 – 2013 m. programos (KPP) priemone „Jaunųjų ūkininkų įsikūrimas“. Įsigijau naujos technikos, kurios nepalyginsi su senąja. Mano pažįstami ūkininkai irgi džiaugiasi, kad ES paramos padedami įsigijo naujus traktorius, modernizavo ūkius.

Parengė Mantas Česonis

AKTUALIJOS

Valstybės pyrago negailima žemdirbiams

Šiuo metu viena pagrindinių Lietuvoje diskutuojamų temų – kitų metų valstybės biudžeto sudarymas. Kiekvienos ūkio srities atstovai trokšta kuo daugiau atsiriški valstybės pyrago. Tačiau kitų metų kepamas pyragas - ne toks ir didelis – nedaug atrieksi.

Kokia dalis valstybės pyrago atiteks kaimui, „Šaltiniui“ atsakė Tėvynės sąjungos – Lietuvos krikščionių demokratų partijos narys, žemės ūkio ministras Kazys STARKEVIČIUS.

Gerb. Ministre, Seimui pateiktas svarstyti kitų metų mūsų valstybės biudžeto projektas. Kiek konkrečiai numatoma skirti lėšų žemės ūkiui?

Pagal 2011 m. biudžeto projektą visai žemės ūkio sričiai numatoma skirti 2 849,6 mln. Lt, arba 256,5 mln. Lt (9,9 proc.) daugiau nei 2010 m. Palyginti su 2010 m., labiausiai didėja Europos Sąjungos lėšos, t.y. 192,5 mln. Lt. Lėšų poreikis auga dėl tiesioginių išmokų, finansuojamų iš Europos Sąjungos biudžeto, didėjimo ir Europos Sąjungos finansavimo, būtino užtikrinti prisiimtų kaimo plėtros priemonių įsipareigojimų vykdymą, augimo.

Beje, 2011 m. numatoma skirti 30,5 mln. Lt daugiau bendrojo finansavimo lėšų. Šios lėšos būtinos kaimo plėtros priemonių bendrajam finansavimui užtikrinti, siekiant apmokėti anksčiau metais prisiimtus tęstinius įsipareigojimus.

Iš Jūsų atsakymo reikia suprasti, kad sunkmečio metu ir iš valstybės biudžeto kaimui numatoma atseikėti nemažai lėšų. Žodžiu, kaimiečiai neturėtų pasiduoti kai kurių politikų sėjama panikai, kad kitais metais bus nuskriausti kaimo žmonės?

Be abejo. Valstybės biudžeto lėšos visoms žemės ūkio srities programoms, finansuojamoms tik iš nacionalinių lėšų, 2011 m. didėja net 34,3 mln. Lt, iš jų 27,2 mln. Lt skiriama Nacionalinei žemės tarnybai prie Žemės ūkio ministerijos. Siekiant Lietuvoje atkurti nuosavybės teises į žemę, mišką ir vandens telkinius, daugiau asignavimų planuojama žemės grąžinimo darbams finansuoti, tai pat iš apskričių perkeliams pareigybėms išlaikyti. Skiriant papildomas lėšas Nacionalinei žemės tarnybai, numatoma, kad 2011 m. pajamų į valstybės biudžetą už parduotą valstybinę žemę būtų gauta 120 mln. Lt.

Be to, papildomi asignavimai skiriami nacionalinei paramai mokėti. Persikirsčius sutaupytais valstybės biudžeto lėšomis finansuojamų programų asignavimus papildomam 2011 m. poreikiui tenkinti, valstybės biudžeto lėšos paramai didėja 5,3 mln. Lt, t.y. 3,1 proc.

Atsižvelgiant į biudžeto galimybes, 2011 m. numatoma pa-

pildomai lėšų skirti Kaimo rėmimo programai. Kadangi kaimo bendruomenių ir vietos veiklos grupių vaidmuo kaimo plėtros ir vietos valdymo procesuose didėja, 2011 m. planuojama skirti daugiau lėšų bendruomenių įsikūrimui, plėtrai ir iniciatyvai skatinti. Tuo tarpu šiai priemonei 2010 m. asignavimai buvo skirti tik atsiskaityti pagal anksčiau metais pasirašytas paramos sutartis. Taip pat, siekiant užtikrinti nacionalinės gyvulių veislininkystės išsaugojimą ir jos vystymąsi, daugiau lėšų numatoma skirti paramai gyvulių veislininkystei bei kitoms priemonėms.

Be to, papildomi asignavimai 2011 m. skiriami Biodegalų gamybos plėtros paramos programai, kadangi 2010 m. šios programos lėšos buvo ženkliai sumažintos ir jų pakako tik biodegalų gamintojų 2009 m. pateiktoms paraiškoms tenkinti. Visos lėšos 2010 m. poreikiui apmokėti planuojamos 2011 m. biudžeto projekte.

Žemės ūkiui Lietuvoje, galima teigti, skiriamas išskirtinis dėmesys. Ir neatsitiktinai – didėja žemės ūkio produktų eksportas į Rusiją ir kitas šalis. Vadinasi, investicijos į kaimą atsiperka, eksportas atgaivina mūsų ekonomiką. Įdėtas litas į žemdirbio kišenę valstybei atneša kelerio-pai daugiau naudos. Eksporto perspektyvos į Rytų šalis plačiai aptartos spalio mėnesį

Maskvoje, parodoje „Zolotaja osen“. Šiomet Lietuvos nacionalinį standą aplankė net Rusijos premjeras Vladimiras Putinas. Jis pabučiavo jam dovanotą lietuvišką duoną, ant kurios puikavosi stilizuotas užrašas „Lietuva“ ir netgi paragavo šio užrašo gabalėlį. Ką labiausiai perka iš Lietuvos Rusija?

Rusija yra svarbiausia Lietuvos žemės ūkio ir maisto produktų eksporto šalis. 2009 metais į šią šalį buvo eksportuota žemės ūkio ir maisto produktų už 1905 mln. Lt. Daugiausia išvežta sūrių (už 309 mln. Lt, sudarė daugiau kaip 16 proc. viso žemės ūkio ir maisto produktų eksporto į šią šalį), gyvų kiaulių (508 tūkst. vnt. už 188 mln. Lt, 9,9 proc.), (pagal kiekį, palyginti su 2008 metais kiaulių eksportas padidėjo 1,4 karto, o palyginti su 2007-aisiais – 3,4 karto), premiksų (40,5 tūkst. t už 80,1 mln. Lt), galvijienos (7,4 tūkst. t už 76,8 mln. Lt).

2010 metų pirmojo pusmečio žemės ūkio ir maisto produktų eksportas į Rusiją siekė 984 mln. Lt.

Susitikę su Rusijos premjeru V. Putinu aptarėme dvišalį bendradarbiavimą žemės ūkio srityje. Aš papasakojau Rusijos premjerui apie Lietuvos eksporto apimtis ir pasidžiaugiau, kad darbas vyksta sklandžiai, operatyviai sprendžiami iškilę darbiniai nesklandumai.

Kalbėjosi Česlovas SKARŽINSKAS

Lietuviški maisto produktai nuo seno turi didžiulę paklausą Rusijoje.

RIMVYDO KALPOKO NUOTR.

Valdos duomenis atnaujinti dar turi 37 tūkst. pareiškėjų

Atnaujinti valdos duomenis – būtina sąlyga, norint gauti paramą pagal Lietuvos kaimo plėtros 2007-2013 metų programą ir kitas ES programas žemės ūkiui remti. Tačiau Nacionalinės mokėjimo agentūros prie Žemės ūkio ministerijos (NMA) duomenimis, visoje šalyje neatnaujinę valdos duomenų yra dar apie 37 tūkst. pareiškėjų.

Atnaujinti kasmet

Ūkininkai ir kiti asmenys, pildę žemės ūkio naudmenų ir pasėlių deklaracijas, ir iki šių metų pabaigos neatnaujinę valdos duomenų, rizikuoja negauti prašomos išmokos. Kuo greičiau atnaujinami duomenys, tuo greičiau gaunama ir parama. Tačiau žemės ūkio valdų duomenys turi būti atnaujinami ne tik iki einamųjų metų galo, bet ir per 30 dienų nuo valdos valdytojo, partnerio, valdos centro, plėtojamos pagrindinės ekonominės veiklos ir (arba) bet kurio žemės sklypo duomenų pasikeitimo. Taip pat ir tada, kai duomenis atnaujinti reikalauja Europos Sąjungos ir valstybės paramos žemės ūkiui ir kaimo plėtrai administravimo taisyklės. Prireikus žemės ūkio valdos duomenys gali būti atnaujinami daugiau negu vieną kartą per metus.

Valdos duomenis atnaujinti reikia tam, kad Žemės ūkio ir kaimo verslo registre būtų pateikta nauja ir tiksli informacija apie valdą. Tokiu būdu teisingi valdos duomenys padeda greitai išspręsti išskylančias problemas.

INFORMACIJA INTERNETE:

www.paramakaimui.lt

Pavyzdžiui, jei pareiškėjas nuomoja žemę ir yra sudaręs nuomos sutartį, jam atnaujinus valdos duomenis, nuomojami plotai automatiškai užregistruojami jo valdoje.

Kitas dažnai pasitaikantis atvejis susijęs su azoto kiekiu, tenkančiu vienam hektarui. Remiantis kompleksinės paramos reikalavimais, per metus vienam hektarui turi tekti ne daugiau kaip 170 kg azoto. Neatnaujinus valdos duomenų, gyvulių išgyjant daugiau, o deklaruojamą plotą paliekant tą patį, iškyla rizika, jog bus apskaičiuotas didesnis azoto kiekis, nei yra iš tiesų, ir už tai bus taikomos sankcijos.

Kreiptis į seniūniją

Norėdamas atnaujinti žemės ūkio valdos duomenis, pareiškėjas turi kreiptis į tą seniūniją, kurios teritorijoje yra valdos centras. Informaciją seniūnijai pateikti gali pats valdos valdytojas arba jo įgaliotas atstovas. Valdos valdytojas turi pateikti tapatybę patvirtinančią dokumentą: juridinio asmens registravimo pažymėjimą, Lietuvos Respublikos piliečio pasą, asmens tapatybės kortelę arba leidimą nuolat gyventi Lietuvos Respublikoje. Jei duomenis teikia valdos valdytojo įgaliotas asmuo, jis turi pateikti įgaliojimą atstovauti valdos valdytojui ir įgaliotojo asmens tapatybės dokumentą.

Jeigu valdoje yra įvykę pokyčių, turėtų būti pateikiami juos įrodantys dokumentai. Vietoj jų originalų teikėjas gali pateikti patvirtintas kopijas. Seniūnijos darbuotojas, pataisęs ar papildęs Žemės ūkio ir kaimo verslo registro duomenų bazėje jau esamus žemės ūkio valdos duomenis, atspausdina ištais-

Ūkininkai ir kiti asmenys, pildę žemės ūkio naudmenų ir pasėlių deklaracijas, ir iki šių metų pabaigos neatnaujinę valdos duomenų, rizikuoja negauti prašomos išmokos. RIMVYDO KALPOKO NUOTR.

“Atnaujinti valdos duomenis pareiškėjas turi seniūnijoje, kurios teritorijoje yra valdos centras.

tą prašymo formą. Pareiškėjas patikrina, ar teisingai užpildytas prašymas. Prireikus klaidos ištaisomos ir prašymas atspausdinamas iš naujo. Valdos valdytojui ar jo įgaliotam asmeniui pasirašius prašymą, duomenų atnaujinimas užbaigiamas. Atnaujinus žemės ūkio valdos du-

omenis jos identifikavimo kodas nepasikeičia.

Siekiant gauti ES paramą - įsiregistruoti

Valdos registracijos duomenys – tai deklaruotos žemės ūkio naudmenos, laikomi ūkiniai gyvūnai, registruoti ūkinių gyvūnų registre ir panašūs duomenys.

Valdos duomenis atnaujinti ypač suskubti turėtų pareiškėjai, prašantys tiesioginių išmokų. Mat nuo spalio vidurio bus pradedami mokėti tiesioginių išmokų avansai, kuriuos gaus tik teisingai deklaravę ir iki avanso mokėjimo pradžios val-

dos duomenis atnaujinę pareiškėjai.

Žemės ūkio ir kaimo verslo registre privalo įsiregistruoti visi fiziniai ir juridiniai asmenys, užsiimantys žemės ūkio ar alternatyvia žemės ūkiui veikla. Tai pagrindinė sąlyga, norint gauti tiesiogines išmokas ir pasinaudoti bet kokia teikiama ES struktūrinių fondų bei valstybės parama žemės ūkiui ir kaimo plėtrai. Įregistruotai registre žemės ūkio ir kaimo valdai suteikiamas unikalus identifikavimo kodas, kurį reikia nurodyti teikiant paraišką paramai gauti, ir kuris, kaip jau minėta, atnaujinant valdos duomenis, nesikeičia.

Sėjomainos reikalavimas: keisti kultūrą kas trečius metus

Remiantis geros agrarinės ir aplinkosauginės būklės (GAAB) reikalavimuose įvardytu sėjomainos reikalavimu, avižos, grikiiai, kviečiai, kvietrugiai, miežiai, rugiai, rapsai tame pačiame lauke gali būti auginami ne ilgiau kaip 3 metus iš eilės. Žieminių ir vasarinių grūdinių, rapsų augalų pasėliai laikomi skirtingomis augalų rūšimis.

Kuo apšėti dirvą rūpintis turi pareiškėjai, siekiantys gauti paramą tiesioginėms išmokomis už žemės ūkio naudmenų ir pasėlių plotus, perdirbti skirtas braškes ir avietes, atskiromis tiesioginėms išmokomis už baltąjį cukrų, taip pat paramą pagal Lietuvos

kaimo plėtros 2007–2013 metų programos priemones „Išmokos ūkininkams vietovėse, kuriose yra kliūčių, išskyrus kalnuotas vietoves“, „NATURA 2000 išmokos ir su direktyva 2000/60/EB susijusios išmokos“, „NATURA 2000 išmokos“, „Agrarinės aplinkosaugos išmokos“, „Pirmas žemės ūkio paskirties žemės apželdinimas mišku“, „Miškų aplinkosaugos išmokos“.

Sėjomaina - ne visiems pasėliams

Laikytis sėjomainos aktualu daugeliui ūkininkų, mat sėjomaina yra būtina dirvožemio derlingumui palaikyti. Dirvos atsėliavimas (dar kitaip – monokultūra – vieno augalo auginimas tame pačiame žemės sklype ilgą laiką, nesilaikant sėjomainos) nualina dirvožemį, kadangi vienas pasėlis iš dirvožemio visada pasiima tas pačias medžiagas, kurios jam reikalingos.

Sėjant vis kitas kultūras, palaikomas dirvožemio organinių medžiagų balansas ir patvari dirvos struktūra, o tai didina derlingumą. Sėjomaina taip pat padeda užtikrinti pasėlio savaiminį apsirusimą azotu panaudojant ankštinius augalus; sumažinti piktžolių, ligų ir kenkėjų plitimą bei padėti juos kontroliuoti bei palaikyti pelningą prekinių augalų plotą.

Nacionalinė mokėjimo agentūra prie Žemės ūkio ministerijos (NMA) informuoja, jog sėjomainos reikalavimo taikymo pasėliams dokumentas, kuriame buvo surašytos visos kultūros, kurioms taikoma ir netaikoma sėjomaina, nebegalioja. Todėl dėl sėjomainos nesirūpinti gali bulvių, kukurūzų, lubinų augintojai ir kiti ūkininkai, kurių auginami pasėliai neišvardinti GAAB reikalavimuose kaip tie, kuriems turi būti taikoma sėjomaina.

Planuoti, ką sodinti

Norint sulaukti gero derliaus, specialistai sėjomainą pataria planuoti – t. y. jau sėjant žinoti, ką sėsime kitais ar vėlesniais metais, kadangi sėjomaina tarp kultūrų negali būti vykdoma bet kaip. Pasirinkus pagrindinę kultūrą, kuri bus auginama, reikia žinoti, koks priešpasėlis (augalai, auginami prieš kitus augalus) tai kultūrai yra tinkamas. Kiekviena kultūra turi individualius priešpasėlius, kurie jai yra tinkamiausi, tačiau galioja ir bendros taisyklės. Pagal jas, giliašaknės sistemos augalus turi keisti paviršinės šaknų sistemos augalai; augalus, turinčius didelę šaknų biomasę, turi keisti augalai, turintys mažą šaknų biomasę; azotą fiksuojantieji augalai keičiami azotą naudojančiais; nepajėgiantys su piktžolėmis konkuruoti augalai (lėtai besivystantys) turėtų būti auginami po

piktžoles nustelbiančių augalų; plačialapius augalus reikia kaitaliooti su siauralapiaus.

Dėl skirtingo piktžolių dygimo laiko, kaitaliojti reikėtų ir rudenį ir pavasarį sėjamus javus, o dirvą derėtų visiškai padengti – kur tik įmanoma auginti tarpinius augalus, išsėlius ir žaliąją trąšą. Patariama ir laikyti fitosanitarinės pertraukos (laikotarpio, per kurį augalai be nuostolių gali augti tame pačiame lauke) vengiant ligų ir kenkėjų plitimo, taip pat ir subalansuoti prekinių ir pašarinių augalų plotus. Žieminių ir vasarinių javų kaitaliojimas iki 25 proc. sumažina piktžolių tankumą ir rūšių įvairovę, be to, auginant daug javų, jie turi būti kuo įvairesni, t. y. reikia kaitaliojti tarpusavyje įvairių rūšių javus. Lietuvoje pusę javų ploto turėtų sudaryti žiemkenčiai, kitą pusę – vasarojus. **PSL**

Azoto perviršis – ir dėl neatnaujintų duomenų

Remiantis kompleksinės paramos reikalavimais, vienam hektarui dirvos per metus tenkantis azoto kiekis negali viršyti 170 kg/ha. Nacionalinės mokėjimo agentūros prie Žemės ūkio ministerijos (NMA) duomenimis, šiemet užregistruoti daugiau kaip 6 tūkst. viršijamo azoto kiekio atvejų. Pasak NMA specialistų, šis skaičius yra labai didelis, tačiau ne vien dėl to, jog pareiškėjai dažnai nesilaiko reikalavimo. Taip nutinka ir dėl neatnaujintų valdos ar Ūkinių gyvūnų registro duomenų.

Tikslas – mažinti taršą

Kompleksinės paramos reikalavimų turi laikytis pareiškėjai, siekiantys gauti paramą tiesioginėmis išmokomis už žemės ūkio naudmenų ir pasėlių plotus, už braškes ir avietes, skirtas perdirbti, atskiriomis tiesioginėmis išmokomis už baltąjį cukrų, taip pat paramą pagal Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos priemones „Išmokos ūkininkams vietovėse, kuriose yra kliūčių, išskyrus kalnuotas vietoves“, „NATURA 2000 išmokos ir su direktyva 2000/60/EB susijusios išmokos“, „NATURA 2000 išmokos“, „Agrarinės aplinkosaugos išmokos“, „Pirmas žemės ūkio paskirties žemės apželdinimas mišku“ ir „Miškų aplinkosaugos išmokos“.

Azoto kiekis ribojamas siekiant apsaugoti vandenį nuo taršos nitratais iš žemės ūkio šaltinių. Azoto kiekis kg/ha ap-

skaičiuojamas pagal gyvulių laikytojo valdos kodą, valdoje laikomus sąlyginių gyvulių vienetus dalijant iš valdoje deklaruoto žemės ūkio naudmenų ploto ir dauginant iš 100.

Perskaiciuojamas atnaujinus duomenis

Kadangi azoto kiekiui apskaičiuoti reikalingas turimas gyvulių skaičius ir žemės plotas, svarbu, jog visi šie duomenys būtų atnaujinti ir atitiktų realybę. Priešingu atveju nustatomas azoto kiekis ne tik neatitinka tikrovėje esančio, bet ir gali būti konstatuotas kaip viršytas.

“Paskerdus ar pardavus gyvulį, reikia apie tai informuoti Ūkinių gyvūnų registrą.

Visgi dažnas atvejis, kai, deklaruojant žemės ūkio naudmenų ir pasėlių plotus, nuomojami plotai yra neįtraukiami į Lietuvos Respublikos žemės ūkio ir kaimo verslo registrą. Todėl vienam valdos hektarui tenka didesnis azoto kiekis ir pagal dokumentus azoto kiekis būna viršijamas, kai realiai viršijamas nėra. Jei taip nutinka, pareiškėjui pakanka tiesiog atnaujinti valdos duomenis, įtraukiant ir nuomojamus plotus, tuomet azoto kiekis yra perskaiciuojamas. Tą padaryti pareiškėjas turi laiko iki metų galo.

Gyvuliai neišregistruojami

Kitas neretai pasitaikantis atvejis – kai pareiškėjas gyvulį perduoda ar paskerdžia ir apie tai neinformuoja Ūkinių gyvūnų registro. Tuomet registre įrašyta daugiau gyvulių, nei pareiškėjas

Azoto kiekis ribojamas siekiant apsaugoti vandenį nuo taršos nitratais iš žemės ūkio šaltinių. RIMVYDO KALPOKO NUOTR.

iš tiesų turi ir vėlgi apskaičiuojamas realybės neatitinkantis azoto kiekis. Kad taip nenutiktų, gyvulio savininkas nustatyta tvarka per 7 d. nuo galvijo, avies arba ožkos kritimo, priverstinio skerdimo ar skerdimo savo reikmėms, užpildydamas pranešimo formą GŽ-2 apie tai turi pranešti teritorinei maisto ir veterinarijos tarnybai (VMVT). Tokia pat tvarka teritorinė VMVT informuojama apie gyvulio vagystę ar jo savininko pasikeitimą neperkeliant gyvulio į kitą laikymo vietą. VMTV duomenis perduoda Ūkinių gyvūnų registru, kuris atnaujinama informaciją.

Kuomet azoto kiekis iš tiesų viršija normą, pareiškėjui yra taikomos sankcijos už komplek-

sinės paramos reikalavimų nesilaikymą.

Reikalingas, bet pavojingas

Azoto trūkumas riboja augalų augimą, todėl dirvožemius svarbu tręšti azoto junginiais, tokiais kaip gyvulių mėšlas, kuriame yra daug azoto. Azoto atsargas dirvožemyje sudaro dirvožemio tirpale esantis azotas, jo kiekis, sugertas smulkių dirvožemio dalelių, bei esantis organinėse medžiagose – suirusiose ir dar nesuirusiose augalų liekanose, mikroorganizmuose ir kt. Tačiau patekęs į vandenį, didelis azoto kiekis gali išnaukinti dalį gyvųjų organizmų ir pakeisti bendrą rūšių sudėtį. Azotas greitina gyvybinius vandens organizmų procesus, ma-

sinį planktono augimą, vanduo įgauna sieros organinių junginių kvapą, sumažėja jo skaidrumas, padidėja spalvotumas bei pakibusių ir ištirpusių teršalų kiekis. Jei vanduo drumstas, į vandens sluoksnius patenka mažiau ultravioletinių spindulių, o tada ilgiau gyvybingi būna virusai ir mikroorganizmai.

Europos aplinkos agentūros duomenimis, užterštumas azotu iš gyvulinkystės kompleksų sudaro 20 – 40 % visos azoto emisijos. Todėl NMA ragina visus pareiškėjus patikrinti, ar jie šiais metais yra atsinaujinę savo valdos duomenis ir ar jų azoto kiekis neviršija normos. Ją viršijant, rizikuojama ne tik mažesne išmoka, bet ir savo bei aplinkos sveikata.

INFORMACIJA TELEFONU:

1841*

252 6999

* skambučio kaina pagal ryšio operatorių nustatytus tarifus

Ekologinio ūkininkavimo taisyklėse sėjomainos laikymasis yra privalomas reikalavimas. RIMVYDO KALPOKO NUOTR.

“4 PSL. Ekologinio ūkio pagrindas

Keisti pasėlius ypač svarbu dalyvaujantiems „Agrarinės aplin-

kosaugos išmokos” programoje „Ekologinis ūkininkavimas”, kadangi ekologiniame ūkyje sė-

jomaina yra pagrindas, lemiantis ūkininkavimo sėkmę. Tinkamai parinkta sėjomainos kultūrų kaita be papildomų išlaidų ne blogiau negu naudojant pesticidus padeda išvengti augalų ligų ir kenkėjų, mažina pasėlių piktžolėtumą, taigi padeda saugoti pasėlių sveikatingumą ir išlaikyti reguliarią žemės ūkio produkcijos gamybą.

Ekologiniame ūkininkavime nėra kitų veiksmingų priemonių, kurios galėtų sėkmingai pakeisti svarbiausią sėjomainos fitosanitarinę funkciją, padedančią natūraliai išvengti kultūrinių augalų ligų ir kenkėjų, sumažinti pasėlių piktžolėtumą. Neatsitiktinai ekologinio ūkininkavimo taisyklėse sėjomainos laikymasis yra privalomas reikalavimas. Ekologiniam ūkiui vienos rūšies augalų atsiėmimas tame pačiame lauke apskritai yra neleistinas. Taip pat reikalaujama, kad sėjomainoje būtų auginama kuo didesnė augalų rūšių įvairovė.

Ekologinio ūkio sėjomainą būtina derinti su dirvą azotu praturtinančių augalų auginimu. Tam sėjomainoje turėtų būti numatoma mažiausiai 25 procentai ploto ankštinių augalų auginimui, t. y. vienas ar du ankštinių laukai sėjomainoje ir bent vienas ankštinių tarpinių pasėlių laukas. Taip ūkyje susidarytų du lygiaverčiai dirvos praturtinimo azotu šaltiniai: pirmas – tręšimas organinėmis trąšomis ir antras – ankštinių augalų auginimas.

Privaloma – kas trys metai, galima – kasmet

Tačiau net ir laikantis visų nurodymų, nereikėtų pamiršti, jog sezoniniai veiksniai ir oro sąlygos turi didelės įtakos pasėlių derliui. Nevienodas derlius gali užaugti skirtinguose to paties ūkio laukuose ar netgi skirtinguose to paties lauko plotuose.

Nesilaikant sėjomainos reikalavimo, kaip ir kitų kompleksinės paramos reikalavi-

mų, pareiškėjams yra taikomos sankcijos. Sėjomainos reikalavimo laikymasis pirmą kartą tikrinamas bus šiemet, kadangi šiais metais sueina treji metai nuo pirmojo paraiškų teikimo 2007 metais. Dėl sėjomainos reikalavimo laikymosi šiemet tikrinami bus tik pareiškėjai, paraiškas pateikę 2007 metais. Pateikę paraiškas vėlesniais metais, pareiškėjai dėl sėjomainos reikalavimo vykdymo bus tikrinami praėjus trims metams nuo paraiškos teikimo.

Sėjomaina – tai ariamos žemės naudojimo būdas, kai ji suskirstyta į vienodo dydžio ir panašaus derlingumo laukus, kuriuose žemės ūkio augalai kaitomi pagal iš anksto nustatytą tvarką atsižvelgiant į ūkio dirvos derlingumą ir ekonominę padėtį.

Užs. nr. 004

„ŠALTINIO“ SVETAINĖ

Ričardas Doveika: „Kaimo žavesio nepajusi miesto gatvėse“

Kaip išoriniai pokyčiai veikia žmonių dvasinį pasaulį? Kokios negerovės dar veši Lietuvos kaimuose ir kaip jas spręsti? Ar išties šiandien galime kalbėti apie kaimo ir miesto žmonių dvasinius skirtumus? Ir už ką turime būti dėkingi sunkmečiui? Apie svarbius dalykus kiekvienam iš mūsų kalbamės su kunigu Ričardu DOVEIKA.

O ar sieja Jus koks ryšys su kaimu?

Kiekvieno miestiečio šaknys glūdi kaime. Nors mano tėvelis ir aš esame gimę Vilniuje, mama yra užaugusi Grigiškėje, prie Baisogalos. Tad nuo pat vaikystės teko nemažai laiko praleisti pas senelius ir pas tėčio pusseserę kaime. Kaimiškas gyvenimas, buitinis man tikrai yra žinomi. Savu laiku ir pievos šienautos, ir gyvuliukai apliuoti, ir bulvės kastos, ir malkos skaldytos, ir daugelis kitų ūkinių darbų daryta. Jaučiu ryšį su kaimo aplinka. Ir dabar neretai tenka apsilankyti kaime. Juk ten yra draugai, giminės, kuriuos reikia aplankyti. Kaimas yra labai subtili aplinka, ji turi žavesio, kurio niekada nerasi miesto gatvėse. Mums, gyvenantiems mieste, nuvykti į kaimą yra ypatinga atgaiva. Tie buitiniai darbai, kurie daugeliui kaimo žmonių yra varginanti kasdienybė, miesto žmogui yra ir atgaiva ir išsikrovimas, prisilietimas prie savo tėviškės žemės, to bendro gėrio, kurį mes turime.

Ar, Jūsų nuomone, skiriasi miesto ir kaimo žmonės?

Kaimo žmogus yra giliau išgyvenantis gamtos cikliškumą. Jo dialogas su gamta, su mišku ar žeme yra betarpiškas. Drįsčiau sakyti, net savotiškai intymus. Kaimo žmogus įsiklauso į gamtos periodus, su jais susiję jo darbai – žemės paruošimas, derliaus nuėmimas. Tų dalykų nepatiria miesto žmogus, kuris susiduria su grūstimis, šaligatviais, asfaltu ir tik mažomis oazėmis žalumos – parkais skvereliais. Mieste gyvenantis žmogus galbūt dažniau patiria gamtos ilgėsį. Tą mes matome, kai artėjant savaitgaliams, daugelis žmonių važiuoja į kaimo sodybas tam, kad galėtų išgyventi savo asmeninį

santykį su gamta. Skiriasi ir kaimo žmonių požiūris. Jis yra paprastesnis, praktiškesnis, gyvenimiškas, buitiskas, tuo praturtinantis miesto žmogų. Tuo metu miesto žmogus į kaimą atsiveža platesnį pasaulio supratimą, tam tikrą įvykių analizę. Dialogas tarp miesto ir kaimo žmogaus visuomet turi išlikti labai nuoširdus ir atviras, tik taip žmonės gali vienas kitą papildyti. Miestuose gimsta daugelis technologijų, kurias vėliau naudoja kaimo žmogus. Iš kaimiškos aplinkos mes, miestiečiai, gauname ne tik gamtos gėrybių ir maisto, bet ir galime pasimokyti paprastesnio požiūrio į daugelį dalykų.

Kokių dvasinių negerovių, bėdų pastebite mažų miestelių ir kaimų gyvenime? Kaip jas reiktų spręsti?

Tiek mieste, tiek kaime yra alkoholis, prostitucijos, narkomanijos. Kadangi kaimo bendruomenės yra mažesnės, tos negerovės ten labiau išryškėja. Tačiau, kad kaimas turi tokį nepatogų dyglį kaip alkoholis, kiekvienas turime pripažinti. Nesakau, kad tai yra dominuojanti problema, kad ji yra visuose kaimuose ir miesteliuose, bet tai yra dyglis, kuris vienur ar kitur aštriau duoda apie save žinoti. Tai yra visų mūsų rūpestis, galvos ir širdies skausmas, ką padaryti, kad tas dyglis būtų panaikintas. Tai padaryti gali aktyvi bendruomenė, ūkiškas ir geras seniūnas, medikas, mokytojas, dvasininkas. Šiandien daugelis bendruomenių ilgisi tokių aktyvių, aplink save telkiančių žmonių. Mes jau turime ir gražių pavyzdžių, bet tai dar nėra tapę visuotiniu reiškiniu. Daigai yra, želmuo yra užžėlęs, reikia, kad tas želmuo užsėtų visą kraštą, kad kiekvienas kaimas ir miestelis turėtų savo lyderį. Ne tokį, kuris konkuruotų, kad pasiektų savo tikslų, bet kuris trokštų gėrio savo kaimui, savo aplinkai. Jei kaime yra geras seniūnas, kunigas, mokytojas ar kitas idėjinis žmogus, kuris įtiki, kad tas žemės lopinėlis yra patikėtas jam ir, kad jis yra už jį atsakingas, tada mes matome, kaip keičiasi kaimų veidas. Yra daug bendruomenių, kurios yra sudygusios ir žaliuojančios, jos klesti. Ir ten natūraliai

Ričardas Doveika: „Yra daug bendruomenių, kurios yra sudygusios ir žaliuojančios, jos klesti. Ir ten natūraliai sprendžiasi provinciją išstinkančios negandos – ir alkoholizmas, ir nedarbas, ir sodybų tuštėjimas“.

AUTORIAUS NUOTR.

sprendžiasi provinciją išstinkančios negandos – ir alkoholizmas, ir nedarbas, ir sodybų tuštėjimas.

Daugelį gyvenimo sričių palietė ekonominis sunkmetis. Ar jis turi įtakos mūsų dvasiniam gyvenimui?

Taip, žmogus perkainuoja visas savo vertybes. Sunkmetis yra šaltas dušas daugeliui. Dar kartą pamatėme, kad tai, ko moko tikėjimas, turi išliekamąją vertę. Matome, kad tarp turėjimo ir stokojimo yra labai siaura riba. Sunkmetis pasitarnavo tuo, kad kai kurie žmonės sugebėjo pereiti per dykumą iš turėjimo, į turėjimo vertės pajautimą. Juk ne taip svarbu, kas šiandien padėta ant stalo, daug svarbiau, kas susėdę aplink tą stalą. Mes iš naujo turime išmokyti valgyti, o ne esti, gerti, o ne pasigerti, turime išmokyti teisingo santykio su materija, teisingo santykio su daiktais ir turėjimo industrija. Mes pažįstame daug žmonių, kurie yra labai gražiai apsirengę, bet su jais pakalbi ir po minutės ieškai kito pašnekovo,

nes nėra apie ką kalbėtis. Ir sutinki kaimo močiutę ir su ja šnekėdamas pajunti, kad ką tik perskaitei pačią gražiausią iki šiol skaitytą knygą. Ten nėra tuštybės, ten yra gyvenimiška tikrovė, per vargą, rūpestį, nepriteklus sukauptą išmintis. Tada keli klausimą, kas yra vertingesnis, puošniais drabužiais vilkintis žmogus, su kuriuo neturi apie ką kalbėti po minutės, nes ten yra visiškai tuštuma, jam neegzistuoja niekas, išskyrus madas ir kainas? Ar paprastas žmogus, kuris tau net būnant kunigu duoda atsakymus į egzistencinius klausimus? Tada supranti, kad tau turi rūpėti ne tai, kaip žmogus apsirengęs, ką jisai turi, bet tai, kas jis yra, ką jis iš savęs duoda kitam. Sunkmetis protingai mąstančiam žmogui padėjo tuos dalykus perkainuoti, susidėlioti daugelį dalykų į savąias vietas. Tai privertė daugelį iš mūsų pasitempti.

Ko palinkėtumėte Lietuvos miestelių ir kaimų žmonėms?

Didžiutis tuo, kas jie yra. Jie

yra labai šviesūs ir vidumi turtingi žmonės, jie turi tuo patikėti. Noriu labai nuoširdžiai palinkėti visiems jūsų skaitytojams, kad jie patikėtų, kad yra didelis gėris. Antras dalykas, kad jie būtų telkiančios ir aktyvios bendruomenės nariais ir prisiimtų atsakomybę už šalia esantį žmogų. Kaimo bendruomenės nėra gausios, tikrai galima žinoti, kas šiandien susirgo, kam ko trūksta, kas yra pasiklydęs gyvenime. Kad prisimintume atsakomybę įbristi į vienas kito gyvenimą ir jį lopyti. Ir kitas palinkėjimas, kad kaimas būtų dvasingumo, šviesos salelės, kur mes, miestiečiai, atvažiavę galėtume prisiliesti prie gyvenimo tikrovės. Mums, miestiečiams, to reikia. Taigi kaimo žmogus turi kuo praturtinti miesto žmogų, ne tik duona, bet ir pačiu savimi. Noriu, kad tas žmogiškasis praturtinimas tarp miesto ir kaimo žmogaus ir būtų mūsų kelionė vienas į kitą.

Kalbėjosi Povilas MUSTEIKIS

KĄ RAŠĖ „ŠALTINIS“ 1938 M.*

ŠALTINIS

ILIUSTRUOTAS LIETUVIŲ KRIKŠČIONIŲ-DEMOKRATŲ SAVAITRAŠTIS.

Sensacingi spėliojimai apie įvairias tautas

Kiekvieną Naujų Metų progą pasauly atsiranda šimtai „pranašų“, kurie už gerus pinigus ima „pranašauti“ būsimus įvykius. Jų kalbų pasiklausyti susirenka šimtai tūkstančių žmonių. Toki „pranašai“ pasivadina „aiškiaregiais“, „žvaigždžių sekėjais“ ir

kt. vardais.

Prieš šiuos Naujus Metus tokia „aiškiaregė“ pasirodė Paryžiuje – G. Lefpel.

Įžangoje aiškiaregė pareiškė, išpranašavusi ispanų pilietinę karą, kinų japonų ginkluotą konfliktą ir Eduardo VIII pasitraukimą nuo sosto. Niekada neskaitanti jokių knygų ir laikraščių.

Pasak „aiškiaregę“, pačioje 1938 m. pradžioje Prancūzija atsidursianti „ant bedugnės kranto“. Atrodys, kad pražūtis jai neišvengiama, bet patį paskutinį momentą iš tos bedugnės iškelsias jaunas žmogus, paimsis į savo rankas valdžią ir atstatys krašte ramybę ir gerbūvį. Karas neišvengiamas, bet jaunajam diktatoriui gal pavyks įkalbėti prancūzų tautą ištiesti Hitleriui ranką, kuris nudžiugęs sutiksias prancūzų taikingus siekimus.

Mussolinis visai pasitraukšias iš Europos politinės arenos, bet pasitraukdamas smarkiai tenkšias durimis. Bet iki to laiko prancūzams pridarysias eibių.

Japonija karštai susikirsianti su Amerika ir jai nuo japonų piktumo teksią kentėti daugiau, negu tokiais atvejais kentėjusios kitos tautos. Rusija neteksianti Stalino ir subirsianti. Ir Anglija pasiilgsianti neriboto valdovo. Kaip tik tuo metu pasisuksias Windzoro kunigaikštis, kuriuo anglai labai nudžiugsias. Lenkija kaimyninei valstybei paskelbsianti karą, o kaimyninė valstybė to karo nevensianti, nes šiais laikais visos valstybės turinčios pakankamai kareivių ir patrankų.

Visi tie įvykiai sparčiai ateisias – per sausį, vasarį ir kovo mėnesį. Balandžio mėnesį Prancūzija su Vokietija pasirašysianti taiką

neribotam laikui ir pasaulio tautos lengvai atsikvėpsiančios.

Kita „pranašė“ Vengrijoj Borsika tvirtina, kad 1938 m. karo nebus, bet smarkių ginčų būsią.

Prancūzų pranašautojas inž. Gorgelis numato, kad Europos tarpusavio santykiai ateinančiais metais labai paaštrėsias, o Amerikai rūpesčių sukelsias Rooseveltto sveikatos stovis.

Aišku, toki „pranašavimai“ neturi jokios vertės, bet vis tik žmonės jais domisi ir iš to turi daug kalbų. Reikia pažymėti, kad tos kalbos yra labai gudrios ir vienos bet kurios valstybės naujai taikomos.

*Kalba netaisyta – red.

TRADICIJOS

Graži šeimyna vargo neišsigando

«1 PSL. O ten ir Aušra nuo Varenos į buhalteriją bekimbanti...

Mikalauškų ūkis pradėtas kurti tradiciškai: mirė Sigito seneliai, o tėvai, Jadvyga ir Kazimieras, sugrįžo tęsti protėvių tradicijų. Tikras iš kaimo kilęs lietuvis niekada neleis žemei dirvonuoti ir jos neišsižadės. Taip buvo 1994-aisiais. Tos žemės, šiandien prisimena ponija Jadvyga, nė dešimties hektarų nebuvo. Šiandien jų valdos siekia arti dviejų šimtų. Bet, sako, kaip ūkininkai jie šiek tiek pavėlavę, nes geresnė ir arčiau esanti žemė jau buvusi kitų ūkininkų priglobta. Pasirinkę pienininkystę, sėkmingai tarp geriausiųjų rajono ūkininkų minimi buvę. Per tą laiką suaugo vaikai, Sigitas iš mokslų su ūkininkauti pasišovusia pačia grįžo...

Projektą parašė be konsultantų pagalbos

Sigitas visgi sako, jog ūkininkauti jie pradėję pačiu laiku. Žinoma, būtų labai gerai, jei žemė būtų arčiau, ne mažais gabaliukais ir dideliais atstumais išmėtyta. Tačiau jis, 2005 m. registruodamas jaunojo ūkininko ūkį, turėjęs labai tvirtą pagrindą, t.y. stiprų tėvų ūkį. Tad blogesnes tėvų ūkio karves ėmė sėklinti su mėsinėmis, taip bemat priauginno mėsinį galvijų fermą. Šiandien jų turi per 60. Dominuo-

ja limuzinų ir mišrūnų veislės. Mama Jadvyga sako pati sūnų tokiai ūkio šakai įkalbėjusi, nes su mėsiniais gyvuliais esą lengviau, nors ir nuostolingiau. Prie melžiamų karvių – viskas pagal laikrodėlį, o mėsiniai ganykloje žolę rupšuoja, kad tik vandens netrūktų.

Kita priežastis, leidžianti jauniems Mikalauškams teigti, jog jie gimė pačiu laiku – ES parama. Jie ryžosi dalyvauti jaunųjų ūkininkų įsikūrimo programos priemonėje Investicijos į žemės ūkio valdas. Žodis „ryžosi“ čia tinka todėl, kad Mikalauškai patys nusprendė rašyti verslo planą. Aušra pirmiausia atkreipusi dėmesį į prioritetus. Tai buvo pienininkystė, mėsinė gyvulininkystė ir jaunieji ūkininkai. Jų veikla visus kriterijus atitiko. Beliko sutelkti šeimos žinias ir sėsti prie verslo plano. Parašė jie, pasirodo, nė kiek ne prasčiau nei samdomi ir brangiai kainuojantys konsultantai.

Ne „bagotas“, o kuprotas

Aušra sako, kad jaunam žmogui įsikibti į ūkį, jei neturi tokios tvirtos atramos, kaip jie turėję tėvus, esą labai sunku, gal net neįmanoma. Bankai jaunojo ūkininko rimtu klientu nelaiko. Iškelia tokius reikalavimus, kad bemat visi geri ketinimai išgaruoja. Bent jau Kelmėje neradę

nė vieno banko, kuris būtų sutikęs jiems padėti. Tik apie Ūkio banką Kėdainiuose Mikalauškai pagarbiai kalba. Pats banko valdytojas rado laiko atvažiuoti jų ūkį apžiūrėti, pats pasiūlęs ūkininkui naudingiausius paskolos variantus. „Kitur net kabine-tuose sėdėdami į tave akių nuo popierių nepakelia, jei esi jaunas ir didžiulių užstatų bei garantijų neturi“, – karčias dienas prisimena Aušra.

Sigitas guodžiasi, jog mėsos kaina niekada nebuvo padidėjusi tiek, kad atsipirktų išlaidos. Ką bekalbėt apie dabartinį laikmetį, kai visi tik apie krizę tekalba. Jau prieš keletą metų Sigitas kalbėjo, jog mėsinės gyvulininkystės neplėtosi, jei šalia neturėsi kito verslo. Į klausimą, kuriems galams ėmėsi plėtoti nepelningą šaką, Sigitas atsako, jog niekas neatsiranda iš karto. Jis tikėjo, kad jo fermoje dar bus šventė. Džiaugėsi, kai atsirado mėsos rūšiavimas pagal skerdenas. Sigitas šypteli prisiminęs, koks negeras jiems atrodęs šis sumanymas. Tikrai būtų protestavę, jei galėtų. „Žmonės visada gąsdina tai, kas nauja. Juk šiauršėmės ir prieš „Pieno tyrimus“, o šiandien be jų nebeįsivaizduojame veiklos.

Sigitas skeptiškai žiūri į dejuojančiuosius, kad supirkėjas ar perdirbėjas sukčiauja. Sako, yra

Aušros ir Sigito Mikalauškų šeimoje auga graži pamaina. NUOTRAUKA IŠ ŠEIMOS ALBUMO.

visos galimybės pačiam stebėti parduodamo gyvulio mėsos išeigą ir procesą kontroliuoti. Jei to nedarai ar tingi, tai nereikia bambėti.

Apskritai, sako Mikalauškai, kad ir kaip besilaikytume senųjų tautos tradicijų (jų giminės labai gerbiama) laikai, kai į turtą mušeisi šake, praėjo. Dabar reikia dirbti galva.

MIESTUOSE IR KAIMUOSE

Pradedami mokėti tiesioginių išmokų avansai

Žemės ūkio ministras Kazys Starkevičius 2010 m. spalio 14 d. įsakymu Nr. 3D-912 pavedė Nacionalinei mokėjimo agentūrai nuo š. m. spalio 18 d. pradėti mokėti vienkartinį tiesioginių išmokų už 2010 metus, kurios mokamos iš ES lėšų už žemės ūkio naudmenų ir pasėlių plotus, avansus (135 Lt/ha). To pasiekta Lietuvai kreipusis į Europos Komisiją ir gavus pritarimą dėl avansinio išmokų pagal vienkartinės išmokos už plotus schemą mokėjimo.

Iki š. m. gruodžio 1 d. numatoma išmokėti apie 140 mln. litų iš ES biudžeto avansu mokamų išmokų, o iš viso už žemės ūkio naudmenų ir pasėlių plotus iki metų pabaigos žemdirbiams ketinama išmokėti daugiau kaip 200 mln. litų (įskaitant avansinius mokėjimus). Likusi tiesioginių išmokų dalis bus išmokėta 2011 metais.

Lietuvos Respublikos Vyriausybė 2010 m. papildomoms nacionalinėms tiesioginėms išmokoms iš valstybės biudžeto skyrė 294 mln. litų. Iš šios sumos iki metų pabaigos už gyvulius ir pieną numatoma išmokėti apie 200 mln. litų, už pasėlius – apie 30 mln. litų papildomų nacionalinių tiesioginių išmokų.

Pieno gamintojus išmokos už pieną pasieks jau lapkričio pradžioje

Žemės ūkio ministras Kazys Starkevičius spalio 19 d. įsakymu Nr. 3D-928 patvirtino Atsietųjų papildomų nacionalinių tiesioginių išmokų už pieną mokėjimo 2010 m. taisyklės. Išmokos liko tokios pačios, kaip ir praėjusiais metais – 87 Lt už atskaitos laikotarpiu (2006–2007 kvotos metais) parduoto pieno toną. Planuojama, kad išmokas gaus apie 60 tūkst. pieno gamintojų.

Pagrindiniai reikalavimai išmokoms gauti liko tokie patys, kaip ir 2009 m. Išmokos bus mokamos tiems gamintojams, kurie 2006–2007 kvotos metais parduotą pieną ir 2007 m. kovo 31 d. turėjo nustatytą 2006–2007 kvotos metams pieno gamybos kvotą, įregistruotą Kvotų administravimo informacinėje sistemoje. Be to, pretendentai į išmokas už pieną turi būti įsiregistravę valdos valdytoju arba partneriu Žemės ūkio ir kaimo verslo registre. Atkreiptinas dėmesys, kad valdos, kurioje pieno gamintojas registruotas valdytoju arba partneriu, valdytojas turi būti 2010 metais deklaravęs žemės ūkio naudmenų ir pasėlių plotus.

VĮ Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centras iki spalio 22

Pieno gamintojus išmokos už pieną pasieks jau lapkričio pradžioje.

RIMVYDO KALPOKO NUOTR.

d. apskaičiuos išmokų sumas ir informaciją perduos Nacionalinei mokėjimo agentūrai, todėl gamintojams, atitinkantiems visus reikalavimus, jokių prašymų ar paraiškų teikti nereikia. Agentūra, patikrinusi gautus duomenis, lapkričio mėnesį perves išmokas į gamintojų sąskaitas.

Svarbu: jeigu gamintojas 2007–2008, 2008–2009 arba 2009–2010 kvotos metais pagal Pieno gamybos kvotų sistemos administravimo taisyklės parduotą kvotą kitam gamintojui,

išmokos bus mokamos kvotos perėmėjui.

Išmokos nebus mokamos gamintojams, kurie yra patvirtinti paramos gavėjais pagal Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos priemonę „Ankstvyvas pasitraukimas iš prekinės žemės ūkio gamybos“. Šių gamintojų išmokas už pieną gaus jų ūkių perėmėjai, tačiau tik tuo atveju, jeigu perims kvotas.

VĮ Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centro duomenimis, dalis pieno gamintojų ne-

titinka reikalavimų išmokoms už pieną gauti – šiuo metu jie nėra įsiregistravę Žemės ūkio ir kaimo verslo registre valdos valdytojais (arba partneriais) arba nėra deklaravę pasėlių 2010 metais. Gamintojai dar gali suskubti įsiregistruoti valdų registre ir pateikti prašymą per savivaldybę VĮ Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centrui dėl išmokų už pieną išmokėjimo.

„Saltinio“, ŽŪM inf.

NAUDINGI PATARIMAI

Virtuvė

Prieš virindami pieną, puodo šonus patepkite sviestu arba margarinu, tuomet pienas neišbėgs. Virinkite visada tame pačiame puode. Jei nemėgstate plėvelės, tai užkaitusios jį visą laiką maišykite, o užvirusį greit atšaldykite.

Kad vienodai pasiskirstytų vanilė, iš anksto ją ištirpinkite karštame vandenyje.

Sūris neišdžiū, jei jį suvyniosite į drobelę, suvilgytą pasūdytu vandeniu. Apdžiūvęs sūris vėl pasidarys minkštas, jei jį kuriam laikui įmerkiate į šviežią arba rūgšų pieną.

Sviestą laikykite neperšviečiame inde.

Ilgai laikomas sviestas netenka skonio. Į jį įbedus nuskustą morką ir palaikius 3-4 val., grįžta šviežumas.

Be šaldytuvo galima išlaikyti paukštieną 2-3 dienas, ją įvyniojus į suvilgytą actu rankšluostį. Išdžiūvusį rankšluostį vėl reikia suvilgyti.

Specifinis avienos kvapas išnyks, jei prieš gamindami ją patepsite garstyčiomis.

Mėsą muškite ant šaltu vandeniu pavilgytos lentos: sausas medis sugeria mėsos sultis.

Dešros nepelės, jei jas trumpam panardinsite į stiprų druskos tirpalą.

Rūkytą dešrą pusei minutės panardinkite į karštą vandenį, tada odėlė atsoks ir bus lengviau ją nulupti.

Virdami vištą į vandenį įpilkite šaukštelį citrinos sulčių. Mėsa bus sultingesnė, balta ir minkšta.

Vanduo, įpiltas į skardinę ir įdėtas į orkaitę, kur kepama mėsa, apsaugo, kad ji neišdžiūtų ir neprisviltų.

Mėsa (ir žuvis) neprisvils, jei prieš kepant keptuvę pabarstysite druska. Kai druska keptuvėje ims „šokinėti“, dėkite mėsą (ar nesūdytą žuvį) ir kepkite. Sūdykite prieš baigiant kepti.

Kad pyragėliai ir spurgos sugertų mažiau riebalų, į tešlą įpilkite šaukštą spirito.

Jeigu norite patikrinti, ar švieži kiaušiniai, panardinkite į

stiklinį indą su sūriu vandeniu: jeigu kiaušinis guli ant dugno – jis šviežias; jei jis atsiduria vertikaliai, bet guli ant dugno – jis padėtas prieš kelias dienas, jeigu plaukioja vandenyje, tai jis jau kelių savaitių; jei iškyla į paviršių, tai jis kelių mėnesių.

Kad žuvis nebūtų gliti, ištrinkite ją druska ir nuplaukite.

Jei sunkiai nusivalo žuvies žvynai, tai tris sekundes žuvį panardinkite į verdantį vandenį.

Žuvis neteks dumblo kvapo, kai išplausite stipriu, šaltu druskos tirpalu.

Šamo, lydekos ir kai kurių kitų žuvų yra nemalonūs kvapas. Jis išnyks, jei jas nuplovę ir pasūdę, sudėsite į emaliuotą indą, pabarstysite susmulkintais 5-6 lauro lapeliais, įpilsite truputį šilto vandens ir palaikysite valandą. Nupylę vandenį, žuvies neplaukite, iš karto kepkite.

Duona vėl bus šviežia, jei įdėję į kiaurasamtį ir iš viršaus pridengę, palaikysite virš garų.

Mielės greičiau pakils, jei jas užpilsite šiltu pienu su cukrumi.

Tešla nelips prie rankų, jei jas pasitepsite aliejumi.

Plonai iškočiotą tešlą sunku įdėti į skardą. Apibarstykite ją miltais, apvyniokite ant kočėlo ir dėdami atvyniokite.

Prieš kepdami gerai įkaitinkite keptuvę, o tik po to įdėkite riebalų, taip mažiau jų sunaudosite.

Jeigu norite iškočioti lipnią bulvių košę, tai stalo lentą ir kočėlą patepkite aliejumi.

Nebijokite česnakų kvapo – išgerkite kavos, suvalgykite petražolių, krapų, gvazdikėlių, salierų ir šio kvapo neliks.

Jeif uogienė pernelyg saldi, įpilkite truputi citrinos sulčių. Patartina citrinos sulčių įpilti į bet kokią uogienę, tuomet ji nesuscukruos.

☺ Juokis ir bus smagu ☺

Jonas MAČIUKEVIČIUS

Pasipriešinimas

Ir bedantis kandžiotis pradės,
Jei jam antsrukį kas nors uždės.

Atsargumas

Visokios taisyklės galioja,
Jas krauna, į galvą ir širdį.
Geriausia sakyti, ką galvoji,
Ypač, kai niekas negirdi.

Gyvenimo grimasos

Liūdnam gyvenu,
Prarandu apetitą.
Tai, kas skanu,
Seniai apkramtyta.

Apie svečių įpročius

Girdėjau, kaip skundės bobutė,
Pas kurią kažkas tai viešėjo:
Nors ir labai prašiau svečių
Dar pabūti,
Vis tiek neišėjo.

Aktualus pokalbis

-Virgi,
Malonu su tavimi pašnekėti.
Kuo dabar dirbi?
- Mokesčių mokėtoju.

Kaip atsiranda žmogus

Jau Petriukas vieną klasę baigė,
Ir išdėstė būryje savų:
Nesvarbu, ką mokslininkai teigia,
Bet žmogus juk atsirado iš tėvų.

Apie akcijas

Dar rankinė nepilna?
Į kitą pusę puolate?
Kiekvienai akcijai – reklama:
„Kvailiams nuolaida“.

Grožis – jėga

Grožis – tarsi cunamio banga,
Nei žingsnelio į dešinę, kairę.
Grožis – baisi jėga,
Ypatingai, kai ji už vairo.

Milijono poveikis

Jonai,
Gal pasigardžiuoti.
Milijonas!
Kiek daug tame žodyje.

Kam leista apkabinti

Apkabinti – nereikia gabumų,
Kiekvienam teko ir tenka...
Neapkabinamų moterų nebūna,
Būna per trumpos rankos.

Nesupurvink pasaulio

Atėjom. Likimui dėkojam
Už mums atskaičiuotus metus.

SKELBIMAI

MIŠKAI, ŽEMĖS SKLYPAI

Parduoda

60 a ž.ū. paskirties sklypą prie Druskininkų, Jaskonyse. 1a-1500 Lt, 40 a n. v. sklypą Jaskonyse. 1a-5000 Lt. Tel. (8-673) 34333.

2,2 ha žemės (yra leidimas statyboms) už 35 tūkst. Lt 17 km nuo Druskininkų (netoli ežeras). Tel. (8-617) 70336.

0,94 a žemės prie Druskininkų, Ricieliuose už 6 tūkst. Lt. Tel. 42038.

1,94 ha ž. ū. paskirties sklypą iš jų 0,45 ha miško netoli J. Bilso ež. (6 km. nuo Druskininkų) už 20 tūkst. Lt. Tel. (8-679) 25215.

2 ha sklypą prie ežero (20 km nuo Druskininkų) už 80 tūkst. Lt. Tel. (8-686) 42499.

ANEKDOTAI

Dabartinis Lietuvos seimas – dviejų kino žanrų mišinys: siaubo ir komedijos...

Aleksandras Lukašenka pareiškė, kad jį išvargino prezidentavimas. Artimiausiu metu bus surengtas karūnavimas.

Ar žinote, kaip atsirado demokratija? Kartą Dievas pasikvietė Adomą. Pastatė priešais jį Ievą ir tarė: – Na, o dabar rinkis žmoną!

Į kairiuosius ir dešiniuosius mūsų politikai skirstomi pagal tai, kuria ranka daugiau linkę griebti.

Leninas parodė, kaip galima valdyti, Stalinas parodė, kaip reikia valdyti, Chruščiovas parodė, kad kiekvienas kvailys gali valdyti, Brežnevas parodė, kad ne kiekvienas kvailys gali valdyti.

Liekėjimo receptas: pirmadienis – nedidelis obuolys, antradienis – morkytė, trečiadienis – stiklinė neriebaus kefyro, ketvirtadienis – pusė banano, penktadienis – viena bulvė, šeštadienis – iškrovos diena, sekmadienis – laidotuvės.

Visas pasaulis po tavo kojomis, –
Dažniau valykis batus.

Mokslai

Mokslų nenoriu peikti,
Kaip ir bet kokio meno.
Net sugebėjimo nieko neveikti
Mokomasi visą gyvenimą.

Mylėk, kol mylisi

Mylėk, kol mylisi, Emili,
Mylėjo juk ir oloje...
Kuo labiau moterį mes mylim,
Tuo daugiau laiko mes joje...

Kas vagia

Aplinkui žmonės keisti,
Stebi juos ir apima juokas:
Vogti tie priversti,
Kas pasiimti nemoka.

Protingiausias – tu pats

Ieškome, kol neprigesome,
Dažniausiai – beprasmiškai.
Neieškok už save protingesnio,
Tikrai nesurasi.

Apie pasaulio ateitį

Apie pasaulio ateitį kalbam
Net prie bačkos.
Žinom, kad grožis pasaulį išgelbės,
Deja, tik nežinom nuo ko.